

Sygnatura akt I C 1608/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 25-stycznia-2018 r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Katarzyna Michalak-Łabeńska

Protokolant: sekretarz sądowy Katarzyna Żukowska

po rozpoznaniu w dniu 25-01-2018 r. w Kaliszu na rozprawie

sprawy z powództwa K. S.

przeciwko K. G.

o zapłatę

I. Oddała powództwo.

II. Zasądza od powódki K. S. na rzecz pozwanego K. G. kwotę 900,00zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Katarzyna Michalak-Łabeńska

Sygn. akt I C 1608/17

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 23.05.2017 r. powódka K. S. wniosła o zasądzenie od pozwanego K. G. prowadzącego działalność gospodarczą pod firma Grupa (...) z siedzibą w K. kwoty 72.150,00 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11.04.2017 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu powódka wskazała, iż w dniu 17.02.2017 r. na jej zlecenie M. N. nabył od pozwanego telefon komórkowy, który następnie został zatrzymany przez organy ścigania jako pochodzący z przestępstwa. Pozwany zaś uchyła się od obowiązku zwrotu zapłaconej ceny w ramach rękojmi sprzedawcy za wadę prawną sprzedanej rzeczy.

Pozwany wniosł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, podnosząc w pierwszej kolejności zarzut braku legitymacji procesowej powódki i wskazując, iż nabywcą telefonu był M. N., a nie powódka. Poza tym zarzucił, iż nie została wykazana wada prawną, skoro postępowanie karne dotyczące telefonu nadal się toczy, zarzucił też, iż nie doszło do odstąpienia od umowy sprzedaży.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17.02.2017 r. pozwany K. G. prowadzący działalność gospodarczą pod firma Grupa (...) z siedzibą w K. przy ul. (...) (lombard) dokonał sprzedaży telefonu komórkowego marki (...) koloru różowego o numerze (...) wraz ładowarką, kablem USB, słuchawkami i instrukcją obsługi za cenę w wysokości 2.150,00 zł.

/okoliczności niesporne, kopia paragonu – k. 6 /

Powódka i M. N. pozostają w nieformalnym związku. Na prośbę powódki M. N. udzielił jej pomocy w zakupie telefonu. Pomoc ta polegała na znalezieniu odpowiedniego telefonu w dobrej cenie, a następnie nabyciu go dla powódki za jej środki pieniężne. Nabywając telefon w punkcie sprzedaży pozwanego przy ul. (...) w K. obsługiwany przez

pracownika pozwanego T. C., M. N. mówił, że kupuje telefon dla swojej dziewczyny, nie ujawnił jednak, iż przy nabyciu tym występuje w jej imieniu jako pełnomocnik.

/ zeznania świadka M. N. – k. 35v – 36, nagranie k. 37 00:13:23 - 00:21:35, zeznania świadka T. C. – k. 41v, nagranie k. 42 00:04:17 - 00:11:00 /

W dniu 11.04.2017 r. na wezwanie funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w K., powódka wydała im opisany telefon komórkowy wraz z osprzętem. Postanowieniem z dnia 19.04.2017 r. Prokuratury Rejonowej w Kaliszu zatrzymanie telefonu do sprawy o sygnaturze 1 Ds. 325.2017 zostało zatwierdzone. Ustalono bowiem, iż telefon ten został utracony w wyniku przestępstwa przez pokrzywdzonego (...) Oddział w K., a następnie wstawiony do lombardu prowadzonego przez pozwanego, po czym został zakupiony przez M. N. dla powódki.

/ spis i opis rzeczy – k. 5, postanowienie Prokuratury Rejonowej w Kaliszu – k. 4 /

Po zatrzymaniu telefonu do sprawy karnej M. N. kilka razy zwracał się ustnie do pozwanego o zwrot zapłaconej ceny. Pozwany oświadczył, że oczekuje na ostateczne zakończenie sprawy karnej, następnie proponował M. N. zwrot połowy ceny, na co ten nie wyraził zgody; ostatecznie nie doszło do zwrotu uiszczonyj za telefon ceny.

/ zeznania świadka M. N. – k. 35v – 36, nagranie k. 37 00:13:23 - 00:21:35, zeznania świadka T. C. – k. 41v, nagranie k. 42 00:04:17 - 00:11:00 /

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dowody, którym – w zakresie istotnych okoliczności – w całości dał wiarę.

Sąd zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 556 § 2 k.c. sprzedawca jest odpowiedzialny względem kupującego, jeżeli rzecz sprzedana stanowi własność osoby trzeciej albo jeżeli jest obciążona prawem osoby trzeciej (rękojmia za wady prawne).

Podstawowe uprawnienie, jakie wynika z tej instytucji, to prawo kupującego do odstąpienia od umowy i w rezultacie odstąpienia – żądanie zwrotu zapłaconej ceny

W pierwszej kolejności ocenie podlegał zarzut braku legitymacji procesowej czynnej powódki jako najdalej idący ze złożonych przez pozwanego zarzutów. Legitymacja procesowa czynna oznacza wynikające z przepisów prawa materialnego bądź prawa procesowego uprawnienie do uczestniczenia w konkretnym postępowaniu cywilnym w charakterze powoda. Instytucja rękojmi za wady rzeczy sprzedanej dotyczy umowy sprzedaży uregulowanej w art. 535 i nast. k.c.

Stosownie do dyspozycji art. 535 § 1 k.c., przez umowę sprzedaży sprzedawca zobowiązuje się przenieść na kupującego własność rzeczy i wydać mu rzecz, a kupujący zobowiązuje się rzecz odebrać i zapłacić sprzedawcy cenę. Umowa sprzedaży ma charakter dwustronnie zobowiązującej i konsensualnej. Objęte jej treścią zobowiązania stron dochodzą do skutku solo consensu, przy czym chodzi tutaj wyłącznie o skutki obligacyjne, a więc zobowiązanie się sprzedawcy do przeniesienia własności rzeczy na nabywcę i wydania rzeczy oraz zobowiązanie się kupującego do odebrania rzeczy i zapłaty ceny. Ważność umowy zależy wyłącznie od zgodnych oświadczeń woli stron, a wydanie rzeczy czy też zapłata ceny są zdarzeniami będącymi wyłącznie przejawami jej wykonania (por. np. A. Wolter, J. Ignatowicz, K. Stefaniuk, Prawo cywilne, 1998, s. 265; W. Katner, Umowne przeniesienie własności ruchomości w prawie polskim, Warszawa 1992, s. 50–55; J. Ignatowicz, Prawo rzeczowe, Warszawa 2000, s. 96).

Należy podkreślić, iż spór w niniejszej sprawie dotyczył przede wszystkim okoliczności faktycznej związanej z tym, kto był stroną umowy sprzedaży, innymi słowy - kwestii istnienia umowy pomiędzy stronami procesu zawartej przez pełnomocnika. Rzeczą sądu jest rozstrzygnięcie, czy umowa została zawarta pomiędzy stronami procesu, co w oczywisty sposób rzutuje na ocenę istnienia po ich stronie legitymacji procesowej. Legitymacja bierna pozwanego jest niewątpliwa, natomiast kwestia legitymacji czynnej powódki wymaga dalszych rozważań.

Zgodnie z obowiązującą w prawie zobowiązań zasadą swobody umów strony mają pełną swobodę w zawieraniu umów z uwzględnieniem oczywiście enumeratywnie wskazanych w ustawie ograniczeń. Swoboda ta dotyczy w szczególności możliwości wyboru kontrahenta oraz formy zawartej umowy. Warunkiem koniecznym zawarcia umowy jest jednak złożenie zgodnych oświadczeń woli stron. Do zawarcia umowy konieczna jest bowiem zgodna wola dwóch stron, przy czym wola ta może z reguły zostać wyrażona przez strony w dowolny sposób, w tym przez czynności konkludentne.

Do zawarcia umowy sprzedaży bezpośrednio pomiędzy stronami nigdy nie doszło. W konsekwencji pozostaje rozważyć, czy taka umowa została zawarta pomiędzy stronami za pośrednictwem pełnomocnika powódki w osobie M. N.. Umowa może być bowiem zawarta osobiście, może także być zawarta przez przedstawiciela. Zgodnie z art. 95 § 1 i 2 k.c. , z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych albo wynikających z właściwości czynności prawnej, można dokonać czynności prawnej przez przedstawiciela. Czynność prawna dokonana przez przedstawiciela w granicach umocowania pociąga za sobą skutki bezpośrednio dla reprezentowanego. Umocowanie do działania w cudzym imieniu może opierać się na ustawie (przedstawicielstwo ustawowe) albo na oświadczeniu reprezentowanego (pełnomocnictwo). Warunkiem związania reprezentowanego zawartą umową jest istnienie skutecznie udzielonego pełnomocnictwa i dokonanie czynności w granicach udzielonego pełnomocnictwa. Wprawdzie powódka udzieliła mu stosownego pełnomocnictwa, jednak składając oświadczenie woli w zakresie nabycia telefonu M. N. nie ujawnił sprzedającemu, iż działa w cudzym imieniu. Oświadczenie, że nabywa rzecz „ dla” powódki nie jest jednoznaczne ze wskazaniem, iż występuje przy zawarciu umowy w jej imieniu i na jej rzecz. Wobec powyższego pozwany dokonując sprzedaży działał w przekonaniu, iż to M. N. on jest stroną umowy jako kupujący.

Konstatując powyższe należy wskazać, iż zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 8.05.2001 r., IV CKN 359/00, kodeks cywilny nie przewiduje pełnomocnictwa tajnego. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu orzeczenia podkreślił, iż jeżeli jedna strona nie ujawniła drugiej stronie, że umowę zawiera w cudzym imieniu, to wobec braku zgody co do innego kontrahenta, osoby te są zobowiązane tylko w stosunku do siebie wzajemnie. Przenosząc to stanowisko na kanwę przedmiotowej sprawy należy wskazać, iż skoro M. N. nie ujawnił przed pozwanym, że działa jako pełnomocnik powódki, to tym samym skutki zawartej umowy dotyczą tylko jego samego i pozwanego, albowiem to oni zostali związani węzłem obligacyjnym. Innymi słowy poprzez zgodne złożenie oświadczeń woli określonej treści, doszło do zawarcia umowy sprzedaży pomiędzy pozwanym jako sprzedawcą a M. N. jako kupującym.

Wymaga podkreślenia, iż powyższy pogląd jest akceptowany również doktrynie prawa cywilnego. W prawie polskim nie występuje instytucja "pełnomocnictwa tajnego". Skuteczność działania pełnomocnika uzależniona jest od poinformowania osoby, której pełnomocnik składa oświadczenie woli, że czyni to w imieniu mocodawcy. Zasada jawności przedstawicielstwa oznacza, że aby czynność prawna dokonana przez przedstawiciela wywołała skutki dla reprezentowanego, przedstawiciel powinien ujawnić w czyim imieniu działa (K. Kopaczyńska-Pieczniak, [w:] Kidyba, Komentarz 2012, t. I, s. 600; J. Strzebinczyn, [w:] Gniewek, Machnikowski, Komentarz 2013, s. 248, Nb 5). Jeżeli przedstawiciel nie ujawni, że działa w cudzym imieniu, skutki prawne czynności powstaną po stronie przedstawiciela.

Tym samym konieczną przesłanką skuteczności działania przedstawiciela jest wskazanie (ujawnienie), że działa on w imieniu reprezentowanego. Nie wystarczy zatem sama świadomość tej okoliczności po stronie przedstawiciela. Powinna być ona odpowiednio uzewnętrzniona. Osoba, której reprezentant składa oświadczenie woli musi mieć bowiem możliwość dostrzeżenia, że oświadczenie to jest składane w imieniu reprezentowanego, a nie w imieniu własnym reprezentanta. (K. Kopaczyńska-Pieczniak, w: Kidyba, Komentarz KC, t. I, 2012, s. 600; M. Pazdan, w: Pietrzykowski, Komentarz KC, t. I, 2013, s. 353; M. Smyk, Pełnomocnictwo, s. 279; J. Strzebinczyk, w: Gniewek, Machnikowski, Komentarz KC, 2014, s. 246; podobnie wyr. SO w Lublinie z 10.2.2011 r., II CA 26/11, Legalis; wyr. SN z 12.9.2003 r., I CK 60/02, Legalis; wyr. SN z 8.5.2001 r., IV CKN 359/00, Legalis; wyr. SA w Krakowie z 13.1.1999 r., I ACA 851/98, TPP 2003, Nr 4, s. 99). W razie zatajenia przez reprezentanta, że działa on w imieniu reprezentowanego, skutki dokonanej czynności zrealizują się bezpośrednio w sferze prawnej reprezentanta (K. Kopaczyńska-Pieczniak, w: Kidyba, Komentarz KC, t. I, 2012, s. 600; M. Pazdan, w: Pietrzykowski, Komentarz KC, t. I, 2013, s. 353; W. Robaczyński, w: Pyziak-Szafnicka, Książak, Komentarz KC, Ks. I, 2014, s. 1087; P. Sobolewski, w: Osajda, KC.

Komentarz, t. I, s. 789; J. Strzebinczyk, w: Gniewek, Machnikowski, Komentarz KC, 2014, s. 246; wyr. SN z 8.5.2001 r., IV CKN 359/00, Legalis; wyr. SA w Łodzi z 7.9.1993 r., I ACR 415/93, OSA 1994, Nr 3, poz. 17;).

Reasumując, nie doszło do skutecznego związania stron procesu węzłem obligacyjnym ani w drodze bezpośredniej umowy pomiędzy stronami ani za pośrednictwem pełnomocnika.

W świetle powyższego należy uznać, iż dochodzone roszczenie z tytułu rękojmi powinno być dochodzone przez M. N. jako kupującego, nie zaś przez powódkę, której nie przysługuje w tym procesie legitymacja czynna.

Mając powyższe na względzie Sąd oddalił powództwo.

O kosztach procesu orzeczono stosownie do wyrażonej w art. 98 k.p.c. reguły odpowiedzialności za wynik procesu. Z tego tytułu od powódki na rzecz pozwanego zasądzono kwotę 900,00 zł stanowiącą koszty zastępstwa prawnego.

SSR Katarzyna Michalak – Łabeńska